

Ráfű a szél és már nincsen többé.
Elfeledi a hely is, ahol állott.
(102. Zsoltár)

20 Krulik Zoltán

ANYAKÖNYV

(részlet)

Nyílt az ablak, s anyám jelent meg a párkányra fektetett bordó díszpárnára könyökölve. Hallottam, ahogy ropog benne az afrik. Egy vászonzsákot tömött meg velem, s a levarrás előtt belegyömö-

szölte a díszes huzatba. Az öltéseket sodrott arany zsinórral fedte. *Rafinéria kell ám, a paszpól varrás eltűntetéséhez.* Az Anyák boltjában vásároltuk a hozzávalót. A polcokon bársonyok, selymek, szövetek pompáztak, damaszt, puplin, szatén, batiszt, taft, tüll, muszlin, moaré, mint az Ezeregyéjszakában. Csak találgatom, mekkora lehetett a színözön. Itt volt Galla centruma, a Fekete Gyémánt, járdaszintig érő okkersárga átlós rácsú ablakaival, zónapörköltjeivel, az Iparostestület, az Edison mozi, a Szabadság, jellegtelenné csupaszítva. Innen futottam hazáig a filmtől részegen vihar kifordította esernyőmmel Antonioni *Nagyítása* után, s itt találtak rám két-három évesen, a rézkorlátok, standfotók között önfeledten biciklizve. A Skrinjár-féle fényképész-műterem kirakatának képei előtt is elmélázott anyám, – s amikor a három utcát magába eresztő Piac tér mutató házának patikájába szándékozott betérni, a gallai temető és a háborús emlékmű mögött, hogy el ne tűnjek – a zárható kapus hátsó udvarba küldött egy nyáron is hűvös lépcsőházon át. A járda közein ki-bejáró hangyákat terelgettem, míg nem találtam játszótársat. Golda néni kalapos kirakata volt a következő állomás, majd a Ferke doktor házától induló meredeken emelkedő utca üzletsorán haladtunk apa üzlete felé. Időre mentünk s anyám sietett volna, ha nem rángatom oda a hangszerbolt kirakatához, de odarángatom. A trombiták arany tölcseire érdekelnek, s tapadnék már az üveghez, mikor felsikolt. Babonásan irtózik a kosztól, s itt Gallán minden porlepte volt, éjjel-nappal szitált a cementgyár füstje. Öt perc, mutatta apám, vagy még annyit se adott, hogy anya kifűjja magát, s már a Bujdosó-féle kárpitos műhelyben folyt a *traccs*, ahogy az ilyen koccintásokkal járó eseményeket titulálta a társaság. Az egyetlen üres székkal anyámat kínálták, a másikon a töltőtollas ült, Libál Karcsi úr, száműzve a műhelyajtó mögötti sarokba kis kasznijával. Pestről ingázik, mióta golyóstoll a divat, s én őt lestem, várva, hogy játszhassak kiszuperált töltőtollaival, anya fel is hajtotta az ingujjamat, s egy stampedli diólikórt is utána. Mire kimosakodtam, szappanos tinta pacnikkal lett teli a tükör, s mint egy visszapillantóból,

láttam, ahogy a segédek egy kibelezett ágyat, a kikandikáló rozsdás epedaru-
rugóikkal a falhoz támasztanak. A könyvkötő műhely volt a következő stáció.
Elülső terét ébenfekete öntöttvas krokodil foglalta el. Karja a plafonig ért, s
könyörögnöm kellett, hogy felemeljen valaki, és belekapaszkodhas-
sak, többnyire a mester, Krasznai úr volt rá kapható. *Ragadd meg jól,* 21
kisöreg, két kézzel, s a testsúlyomtól, ahogy süllyedtem alá, szuszogni,
csikorogni kezdett a szörnnyeteg, míg észrevétlenül, valami pedálra csúsztatta
a lábát, és én kapálózva fönn maradtam, mint Heni bácsi krampusza a báb-
színházban. Ha akarom, a Körönd is ott áll még az út végén a vonuló csillékkal,
s az Állami Áruház a zöld biciklimmel a kirakatában. Hátrafordulni tilos,
s a romtemplom nyomai után koslatni a Kálvária-hegy tetején, tudom,
de hogy a Köröndöt hívták *Bohóc körtémek* is a szénportól feketéllő
arcú bányászok után, már a Harasta kocsmában emlegetik csak.

Új Forrás 2021/8 – Krulik Zoltán: Anyakönyv
(részlet)

A vadszőlő levelek között sütkérező kaszáspók mindjárt a legszembe-
szökőbb tulajdonságával mutatkozott be, ahogy közeledésemre vadul
rángatózni kezdett. Az egész testét megmozgató jelenés volt a pot-
rohától a hosszú csápszerű lábak utolsó ízéig. Olyasféle, amikor a mo-
sógép a végső fázisban centrifugázni kezd. Hogy miért e nyolclábú
maradt meg első állat-élményemnek, míg lakásunk a Kálvária-hegyen
többet kínált volna. Anyám tyúkot tartott, ketreccben nyulat, ismer-
hettem az eltévedt őzek hangjelzéseit, a róka nyüszítését, amikor
csapdába lép, s az első kényszerű hurcolódásunk után, (nagyanyá-
mék kutya őrizte kertjében) a gyermeksírást hallató macskák vinnyo-
gását? A pók az idegenséget jelölte, az ismeretlent, a háziállataink, a
vadak, a mindennapok társutasaiként hangjukkal már a pólyától ro-
konaim lettek. Hogy ne legyen annyira tökéletes idill, kétéves korom-
ban egy farkaskutya kiharapott az arcomból egy darabot, ami ott
leffegett a fülem és az orrom között, ahogy ordítok, s anya pánikba esve ro-
hangál le-föl, a haját tépi, mígnem fölkap, és a karjában tartva szalad velem
Ferde doktorhoz, aki visszaforrasztotta. Így magyarázták el később, e szóval
illetve a kis műtétet, amikor a tükörben nézegetve magam érdeklődni kezd-
tem a forradás eredetéről. S azt is megtudtam, ez a kutya részéről csak amo-
lyan legyintés volt, kis pofon, hogy *no-no, nem huzigálhatod a farkamat,*
kisöreg. Ha tényleg haragudott volna – magyarázták a kutya-szakértők, tud-
ván a méreteket, nevezetesen, hogy az állat és az én fejem nem volt egy ma-
gasságban – szétmarcangolta volna a testem.

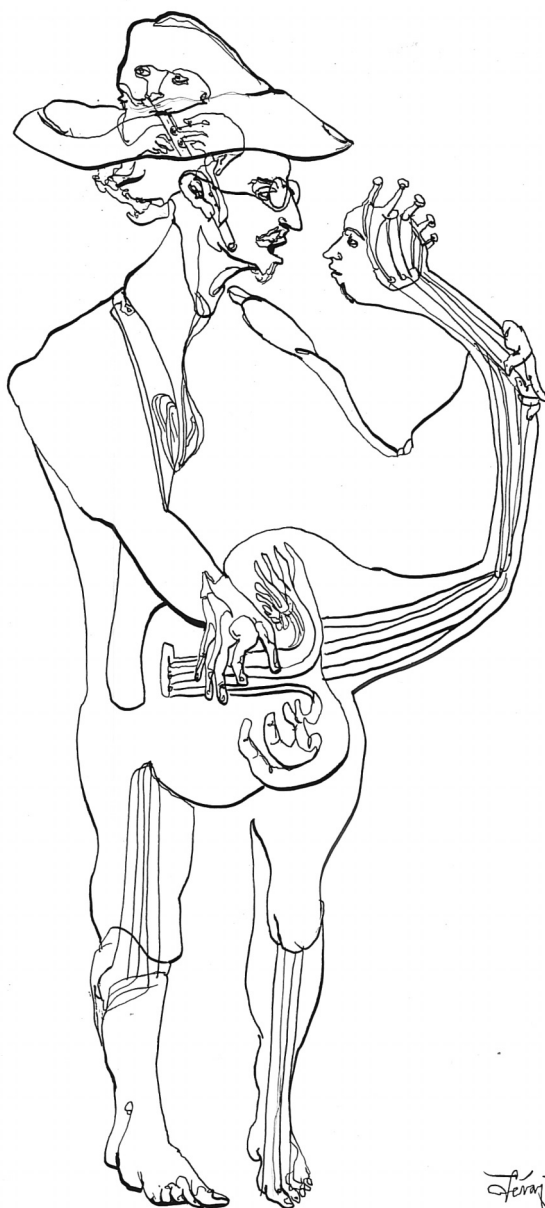
A mamilulát fokozatosan vette el anyám, mindig felébe vágva az alváshoz
rendelt rongyot. Amikor úgy tartotta, a tiltás, elvonás, anyapótlék eltüntetés
megengedhető, nem sérülök. *Elvégre nagyfiú vagy már.* A puha rongyot, amit

csecsemőkoromtól tett a fejem alá. A költözés után még sokáig tettem arcom a fürdőszoba fogasán lógó hűvös szatén köpenyének pöttyei közé. Évek múltán, egy lány illatát őrző pulóver vette át e szerepet a fürdő kéklő párájában.

22

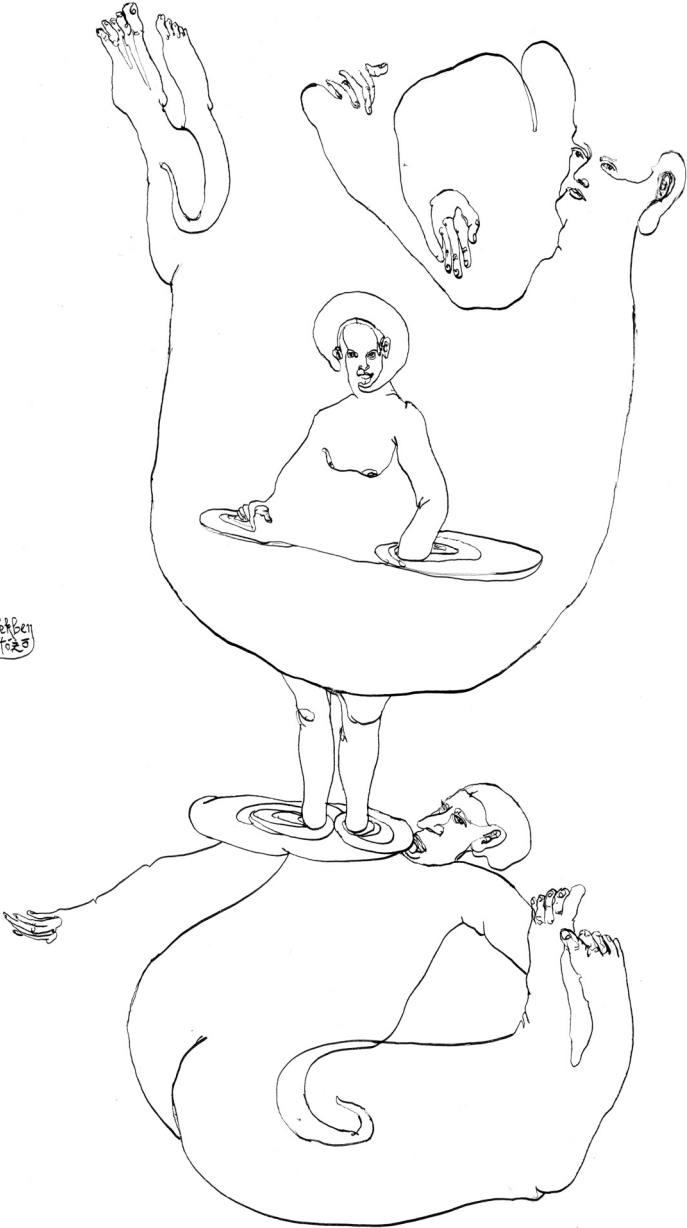
Nem először tekertem le a hegyről a szerpentes utcákon a háromkerekűmmel, anya szaporán szedte a lábát. Költözésünk napja volt. Csak egy búcsúszóra, köszönt be néhány szomszédhoz, s az óvoda udvarán, az óvónők gyűrűjében, váratlanul leguggolt hozzám, nem akarnám-e odaajándékozni a bringámat a *kicsiknek*. – Kinőtted már – folytatta könnyörtelenül. Valamit duruzsolhatott még a fülembé, talán hogy húsvétra a nyuszi biztos hoz egy újat, egy kétkerekűt, vagy ilyesmit, mire odatoltam végül elszorult torokkal az óvónők lábaihoz a gépet.

Másnap reggel már korán elindultunk. Némi elfogódottsággal lépdeltem mellette, le nem véve szemem a cipóm orráról. Nézd, milyen aranyos a te kis új óvodád, mutatott anyám a mézeskalács épületre. S hogy ez az én kis óvodám, timpanonos oszlopaival, piros cseréptetővel, füstölgő kéményeivel, tetszett is nekem. A kapuban ácsorgó asszonyok egyike fogott kézen, s már szaladtunk is a visszhangzó csarnokon át, lépcsőkön felfelé. Magamhoz se tértem, mikor a csomó, szaladgáló gyerek között találtam magam. A sarokban szőrös nagy fülű pamacs hevert, s át kellett magamat verekedtem a fogócskázók között, hogy magamhoz szoríthassam. Csak úgy odadobhatta valaki, ráunt már, olyan nyeszletten hevert, megsajnáltam, s akartam volna mutatni a dadusnak, mikor megszólalt a csengő, s egy magas, vastaglábú nő sorba rendezve minket körbevezetett a folyosókon. Egy fénylő kopasz fejű ember képe előtt hirtelen megállt. Mutatóujját a szájához érintve körbe hordozta tekintetét. *Ő a ti édesapátok* – suttogetta áhítattal. Édesapánk a kalászokat morzsolta a búzatáblában. *(Amikor megállította a kocsisort, hogy sietős dolgát elvégezze, kifelé jövet, hirtelen ötlettől vezérelve kapta le a fényképész. Rákosi elvtárs, fogjon már egy kalászt a kezébe!)* – Ne bámészkodj te új kisfiú – csattant rám a vastaglábú, s láttam, a középen gombos köpeny a gombolásnál végig megfeszül. Combjai, mint a szovjet atlétáké. Úgy hajolt le hozzám, ahogy az *Iván gyermekkorában* a lassított felvételen a kisfiúhoz hajol le a katonára. – Kinek a fia vagy? – kérdezte. – Édesapánké, feleltem gyorsan, s hátr léptem kicsit. Ágnes nővérem jutott eszembe. Elmosolyodott, de nem jóízű volt a mosoly, inkább vészjósló, mint a gonosz mostoháé. Ide állj, mutatott a két ablak közötti falra, s elviharzott. A gyerekek korábban eltűntek már. Arra gondoltam, anyám is mostohája Ágnesnek, de nem gonosz. Koppant egy esőcsepp a bádogon, kettő, három, majd az ablak üvegét sorozták. Elhomályosult az ég, az esővíz elöntötte az ablaktáblákat. Egy fészek tűnt fel a párkányon, az ereszcatornából sodródhatott ki, láttam az alján egy ázott kis verebet.

Új Forrás
Krutik Zoltán

Krutik Zoltán
2021

Fei Jiakun
2018

Fei Jiakun
2018